

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 332

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 1 maart 2024

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Uitstroom beginnende leerkrachten - Maatregelen

Het lerarentekort blijft een groot probleem. Een belangrijke oorzaak daarvan is de uitstroom van beginnende leerkrachten. Startende leerkrachten stoppen vaak vroegtijdig met het effectief uitoefenen van de functie. Verschillende parlementsleden stellen er vragen over of doen voorstellen om het probleem aan te pakken.

Dit is een opvolgvraag van mijn schriftelijke vraag nr. 619 van 9 juni 2023.

Graag alle data in Excel beschikbaar stellen.

1. Over het onderzoek onder leiding van professor Kristof De Witte waarvan de resultaten midden 2024 verwacht worden:
 - a) Wat is de onderzoeksvraag van het onderzoek?
 - b) Welke verwachtingen heeft de minister bij het onderzoek?
 - c) Plant de minister de bevindingen en voorstellen van het onderzoek nog deze legislatuur te gebruiken?
2. Kan de minister een actueel overzicht geven van het aantal leerkrachten dat binnen de vijf jaar na de eerste indiensttreding het onderwijs verlaat? Kan de minister daarbij rekening houden met de volgende specificaties:
 - a) een uitdrukking van de cijfers in absolute aantallen en percentages;
 - b) een evolutie van de cijfers over de laatste vijf schooljaren;
 - c) een onderscheid per onderwijsniveau;
 - d) een onderscheid per provincie;
 - e) een onderscheid per regio, met speciale aandacht voor de steden Gent, Antwerpen en Brussel;
 - f) een overzicht van de redenen waarom beginnende leerkrachten stoppen.
3. In zijn vorige antwoord gaf de minister aan dat hij al verschillende maatregelen nam om de jobzekerheid te verhogen. Denk maar aan de versnelde vaste benoeming.

- a) Welk effect hebben die maatregelen?
 - b) Zullen de maatregelen worden geëvalueerd in het onderzoek onder leiding van professor De Witte?
 - c) Plant de minister nog bijkomende maatregelen?
4. De minister haalt aan dat er ook een belangrijke rol is weggelegd voor de media. Hij stelt voor dat er programma's zouden worden gemaakt over het lerarenberoep, zoals 'Meneer Vanneste'.
- a) Heeft de minister plannen om daar zelf mee het initiatief toe te nemen samen met de VRT, die als openbare omroep dergelijke maatschappelijk relevante programma's mee mogelijk zou kunnen maken, of met andere mediagroepen?
 - b) Zo ja, hoe ver staan de plannen? Graag een plan van aanpak met timing en budget.
 - c) Zo niet, is de minister van plan daar nog initiatief in te nemen?
5. Zijn er initiatieven vanuit de leerkrachten zelf waarmee de minister aan de slag wil?
- a) Heeft de minister contact gehad met de onderwijsvakbonden?
 - i. Zo ja, wat is daaruit gekomen? Zijn er concrete voorstellen? Zal de minister die voorstellen implementeren?
 - ii. Zo niet, plant de minister dat nog te doen?
6. De minister was in zijn vorig antwoord enthousiast over de onderwijsambassadeur. Tijdens de parlementaire werkzaamheden rond dat onderwerp werd algemeen aangehaald en bevestigd dat de beste ambassadeurs voor het onderwijs de leerkrachten zelf zijn.
- a) Hoe wil de minister dat extra stimuleren en faciliteren?
 - b) Plant de minister campagnes die vanuit de leerkrachten zelf komen en gericht zijn op potentiële leerkrachten? Graag een plan van aanpak, met timing en budget in Excel.
7. Sinds collectieve arbeidsovereenkomst (cao) XII worden extra budgetten voor de aanvangsbegeleiding voor startende leerkrachten verdeeld; dat is ook duidelijk te merken in de cijfers.
- a) Kan de minister van de voorbije 5 schooljaren in Excel aangeven, gesorteerd per jaar en per onderwijsniveau, in hoeveel effectieve lestijden voorzien werd?
 - b) Kan de minister van de voorbije 5 schooljaren in Excel aangeven, gesorteerd per jaar en per onderwijsniveau, welke loonkost er per jaar was?
 - c) Hoe apprecieert de minister die investering?
8. Heeft de minister zicht op de doelgroep en de effectiviteit van de aanvangsbegeleiding?

- a) Heeft de minister zicht op het aantal leerkrachten dat via die middelen schoolintern begeleiding krijgt? Graag een overzicht in Excel voor de voorbije 5 jaar.
 - b) Heeft de minister zicht op het aantal leerkrachten dat via die middelen schoolextern of via nascholing en dergelijke begeleiding krijgt? Graag een overzicht in Excel voor de voorbije 5 jaar.
 - c) Kan de minister voor de voorbije 5 schooljaren in Excel aangeven, gesorteerd per jaar en per onderwijsniveau, hoeveel personeelsleden aanvangsbegeleiding kregen?
9. De minister liet in het antwoord op de vorige vraag verstaan dat aanvangsbegeleiding een recht en een plicht is sinds 2019, maar dat hij de efficiëntie ervan nog niet kon staven met Vlaamse cijfers.

Zal de efficiëntie van aanvangsbegeleiding onderzocht worden in het onderzoek onder leiding van professor De Witte?

Zo niet, zal de minister andere initiatieven nemen of acht de minister dat niet nodig?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 332 van 1 maart 2024

van **BRECHT WARNEZ**

1. Het onderzoek van prof. De Witte e.a. beoogt een analyse van de instroom en uitstroom in het lerarenberoep, zowel bij afgestudeerden van de lerarenopleidingen, als bij startende leerkrachten, en zij-instromers.

De verschillende onderzoeksvragen zijn te vinden op de [website onderwijsonderzoek](#) van de Vlaamse overheid.

Het onderzoek loopt tot eind juni 2024. Ik verwacht eerstdaags het eerste deelrapport. Het zal in elk geval zicht bieden op de doorstroom en retentie van afgestudeerden van de lerarenopleiding en vergelijkt de sector 'onderwijs' met andere sectoren op vlak van uitstroom uit het beroep.

2. Het onderzoeksrapport is niet opgeleverd en dus zijn deze gegevens nog niet beschikbaar.
3. We hebben de voorbije schooljaren aan scholen en schoolbesturen verschillende maatregelen aangereikt die ze kunnen hanteren om het lerarentekort te counteren. Heel wat maatregelen lopen nog tot en met het schooljaar 2024-2025, zodat een definitieve evaluatie pas daarna beschikbaar zal zijn. Daarbij wil ik er ook op wijzen dat een deel van die maatregelen ook pas sinds dit schooljaar van kracht zijn en het dus wel heel kort dag is om daar vandaag al de impact van na te gaan.

Vanaf 1 april 2024 zullen scholen nog de mogelijkheid krijgen om vacatures in te vullen via flexijobs. Daarbuiten plan ik geen bijkomende maatregelen meer.

In het onderzoek van De Witte zullen profielbeschrijvingen geboden worden van afgestudeerden van de lerarenopleidingen en hun retentie in het onderwijs. Dit gebeurt op basis van de beschikbare administratieve data. Het zal evenwel niet mogelijk zijn om met dit onderzoek causale verbanden te leggen tussen de vaststellingen en beleidsmaatregelen.

4. Ik ben in overleg gegaan met de VRT en na de paasvakantie zal er in het programma Thuis een verhaallijn opgenomen worden over een zijinstromer. Later in het verhaal gaat het personage een lerarenopleiding volgen via het Leraar-in-opleiding (LIO) traject.

Hier is geen budget aan verbonden.

5. Bij schoolbezoeken captureer ik regelmatig interessante lokale initiatieven en als die inspiratie kunnen bieden om daar generieke maatregelen rond te ontwikkelen, geef ik daar de nodige opdrachten toe aan mijn administratie. Zowel bij de conceptnota Herwaardering van de leraar (VR 2021 1012 MED.0446/1) als bij het decreet tot uitvoering van dringende maatregelen om het lerarenambt in het basis- en secundair onderwijs te herwaarderen (gestemd op 8 juli 2022) en het voorstel van decreet tot uitvoering van maatregelen over het lerarenambt ben ik daarmee aan de slag gegaan.

Daarnaast wil ik hier ook verwijzen naar de proeftuinen in het basis- en secundair onderwijs in het kader van de herwaardering van het lerarenambt.

Vorig jaar gaven we via een decreet en besluit van de Vlaamse Regering al groen licht aan een aantal schoolbesturen in het basis- en onderwijs om via zgn. proeftuinen maatregelen uit te proberen in het kader van het lerarentekort.

Bij alle voorliggende maatregelen heb ik conform het syndicaal statuut overlegd met de onderwijsvakbonden. In het (bijna) wekelijks overleg hoor ik hen en ook de onderwijsverstrekkers waarbij ze alle kansen krijgen om hun suggesties mee te geven.

6. De campagne '[Lesgeven is alles geven](#)' krijgt vorm in overleg met het onderwijsveld, en in samenspraak met de onderwijsambassadeur. De campagne zet de aantrekkelijke aspecten van het lerarenberoep in de verf, maar schetst tegelijk ook een realistisch beeld. De tweede editie van de [Openscholendag](#) op 16 mei biedt geïnteresseerde potentiële leraren in het bijzonder de kans om te proeven van het lerarenberoep. We hopen dat we dit jaar op een nog grotere interesse kunnen rekenen dan vorig jaar toen ongeveer 550 scholen en 700 deelnemers zich hebben aangemeld. Scholen kunnen inschrijven tot 18 maart. Ze krijgen de kans om hun deuren open te gooien tijdens een schooldag en zo te tonen hoe het er in het onderwijs echt aan toe gaat. Leraren krijgen de kans om aan geïnteresseerden te vertellen over de 'schoonheid' van hun beroep. We hopen dit jaar ook specifiek de interesse op te wekken van laatstejaarsleerlingen en kandidaat gastleraren. Dit beleidsinitiatief breidt de mogelijkheden om in het onderwijs aan de slag te gaan immers gevoelig uit.

Via Klasse worden, zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger wellicht weet, regelmatig goede praktijken onder de aandacht gebracht.

7. Zie het antwoord op de schriftelijke vraag nr. 210 van mevrouw Elisabeth Meuleman van 21 december 2023.
8. Zie het antwoord op de schriftelijke vraag nr. 210 van mevrouw Elisabeth Meuleman van 21 december 2023.
9. Het onderzoek van prof. De Witte brengt de profielkenmerken in kaart van de leerkrachten die in- en uitstromen op basis van administratieve data. Vermits het onderzoek vooral op administratieve data steunt is niet mogelijk om uitspraken te doen over de efficiëntie van aanvangsbegeleiding. Dit vergt een ander onderzoeksopzet.

Ik vind het belangrijk dat scholen en andere onderwijsinstellingen kwaliteitsvolle aanvangsbegeleiding voor hun starters organiseren. Daartoe werden er materialen ontwikkeld die scholen kunnen inspireren om hun eigen beleid rond aanvangsbegeleiding te versterken. Het gaat om de volgende materialen: een inspirerend kader en leidraden voor starters, aanvangsbegeleiders, leraren en schoolleiders. Deze materialen zetten scholen aan tot reflectie, het afbakenen van rollen en het maken van doordachte keuzes ongeacht of aanvangsbegeleiding op school of bovenschools niveau worden georganiseerd. De materialen werden gedeeld op KlasCement: [Bouwstenen voor aanvangsbegeleiding in Vlaamse scholen - KlasCement](#). Daar zijn bovendien nog meer leermiddelen rond aanvangsbegeleiding terug te vinden.

Een andere manier om kwaliteitsvolle en efficiënte aanvangsbegeleiding te realiseren is via een betere samenwerking tussen scholen en lerarenopleidingen. In de engagementsverklaring over de lerarenopleiding die ik eind vorig jaar met de VLHORA en VLIR heb afgesloten, vormt aanvangsbegeleiding van startende leraren een beleidsprioriteit. We hebben in die engagementsverklaring opgenomen dat de

lerarenopleidingen een rol kunnen opnemen in de aanvangsbegeleiding van startende leraren. Daarnaast werken lerarenopleidingen in overleg met de scholen een opleidingsaanbod voor stagementoren en aanvangsbegeleiders uit en dit tegen het academiejaar 2025-2026.